

NORGES BONDELAG

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Vår saksbehandler
Anders Huus
+47 95 79 91 91

Vår dato
29.05.2018
Deres dato

Vår referanse
17/00748-4
Deres referanse

Jordbruksoppgjøret 2018

Det vises til Prop. 94 S (2017-2018) «Endringer i statsbudsjettet 2018 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2018 m.m.)». Norges Bondelag er fornøyd med at det var mulig å komme fram til enighet om en jordbruksavtale.

Inntekt og markedsbalanse

Inntekt er både et mål og et virkemiddel for å nå andre landbrukspolitiske mål. Dette understrekes også av Stortinget jf. Innst. 251 S (2016-2017). «Komiteen støtter å ha et eget mål om inntekt. Inntekt er det viktigste virkemiddelet for å sikre flere av målene for jordbruket, som rekruttering, investeringer og økt norsk matproduksjon.»

Stortingets høye ambisjoner for jordbruket knyttet til matproduksjon og økt verdiskaping er fulgt opp med gode ambisjoner knyttet til inntekt. «For å sikre rekruttering, og for å løfte inntektsmulighetene i næringen, mener komiteen at inntektsmålet skal være å redusere inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. God markedstilpasning og produktivitetsutvikling vil være en forutsetning for inntektsdannelsen.»

Årets jordbruksavtale gir inntektsmuligheter tilsvarende om lag 11.700 kr/årsverk. Dette er lavere enn forventet inntektsvekst for andre grupper i samfunnet i 2019 beregnet til 19.300 kroner. Norges Bondelag legger stor vekt på at en samlet næringskomité har løftet inntektsambisjonene for jordbruket og tydelig understreker at inntektsmålet skal være å redusere inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.

For å få økte inntekter i de ulike produksjonene, er en imidlertid avhengig av et marked i balanse. Norges Bondelag har merket seg at Stortinget til inntektsmålet blant annet har pekt på markedstilpasning som forutsetning for inntektsdannelsen. For tiden er det overproduksjon av svinekjøtt og sau/lam. Markedssituasjonen er også krevende for egg og kylling. For storfekjøtt er det underdekning av norsk vare, men vi registrer sterk vekst av ammekyr. Disse forholdene har stått sentralt i Norges Bondelags sin vurdering av om en kunne inngå en jordbruksavtale som ikke legger til rette for en reduksjon av inntektsgapet kommende år. I produksjoner med utfordrende markedssituasjon er det vanskelig å legge til rette for vesentlig inntektsvekst, før markedet kommer i balanse. Dette gjør at det er vanskeligere å legge til rette for en inntektsvekst som i gjennomsnitt for hele jordbruks-

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Postboks 9354 Grønland 0135 OSLO	Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5 0190 OSLO	Telefon: 22 05 45 00	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto:: 8101.05. 91392	Internett: www.bondelaget.no

sektoren reduserer inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. **Norges Bondelag ber Stortingets Næringskomité merke seg at for korn, potet, frukt, bær, grønt, ku- og geitemelk og storfekjøtt legger avtalen til rette for en reduksjon i inntektsgapet til andre grupper.**

På side 62 i proposisjonen er rammen for jordbruksavtalen gjengitt. I forhold til tidligere har det i år kommet inn en ny linje 3 i rammeoppsettet «Bedret markedsbalanse i 2019». Denne er anslått til 250 mill. kroner og inngår som en fradragspost i ramma. Budsjett-nemnda har beregnet et samlet pristap for overproduksjon av svin, sau/lam og egg på 348 mill. kroner. Potensialet for bedret markedsbalanse i 2019 må sees i sammenheng med at partene er enige om å forsterke virkemidlene for markedsbalansering. Blant annet er hjemmel for samordnet opptreden er klargjort i forhold til konkurranseloven og det skal iverksettes tiltak for å forbedre markedssituasjonen for gris, herunder innstramminger i husdyrkonsesjonsregelverket, blant annet for å håndtere veksten i engangspurkeproduksjon. Dette, sammen med en mulig utkjøpsordning, skal utredes av Landbruksdirektoratet fram til 1. september. Disse forutsetningene inngår som premiss for årets jordbruksavtale. I tillegg pågår det et omfattende arbeid i Omsetningsrådet om å utrede produksjonsregulering i kjøtt- og eggsektoren.

Norges Bondelag ber Stortingets næringskomité understreke betydningen av gode markedsordninger for stabilitet i prisuttak i markedet og hensynet til bondens økonomi.

Struktur

At Norges Bondelag valgte å inngå en jordbruksavtale som gir grunnlag for lavere inntektsvekst enn kronemessig lik, må også sees i sammenheng med finansieringen av oppgjøret. Markedssituasjonen gjør det vanskelig å finansiere mye ramme gjennom målprisøkning. 770 mill. kroner finansieres gjennom økte budsjettoverføringer. Det tilsvarer 70 prosent av ramma. Økningen i budsjettmidler har gjort det mulig med en prioritering av små og mellomstore bruk gjennom en forsterking av den strukturelle innretningen på tilskudd og etablering av et nytt tilskudd til små og mellomstore melkebruk, med sterkest målretting mot de med 15 til 30 kyr.

Norges Bondelag ber Stortingets næringskomité legge føringer for å sikre økonomien og investeringsevnen på bruk med begrenset ressursgrunnlag for å ekspandere.

Kraftfôr

Avtalen legger opp til en økt råvarepris på kraftfôr på 3 øre/kg. Norges Bondelag vil understreke at det er spesielt uklokt å legge til rette for sterk kostnadsvekst i en situasjon der markedet gir lite grunnlag for å ta ut kostnadsveksten i markedet. Det er også slik at de aller fleste har lavere grovfôrkostnader enn kraftfôrpris.

Norges Bondelag ber Stortingets næringskomité merke seg disse forholdene og legge føringer for en balansert utvikling i råvareprisen på kraftfôr.

Arealavgang og driftsvansker

Norges Bondelag er tilfreds med at oppgjøret prioriterer områder i distrikts-Norge som har utfordringer med driftsvansker og stor arealavgang, særlig Vestlandet. Dette er gjøres blant

Vår dato
29.05.2018

Vår referanse
17/00748-4

---

annet ved at midlene til Regionale miljøtiltak er styrket vesentlig, gjennom særskilt økning for tilskudd til bratt areal og seterdrift, arealsone 5 splittes opp i en ny sone 5B (Vestlandet inkl. sone 5 i Rogaland) med høyere satser, distriktstilskuddene for melk og frukt, bær og grønt styrkes spesielt i disse områdene og økonomien i storfekjøttproduksjonen forsterkes i arealsone 5-7.

Norges Bondelag ber Stortingets næringskomité legge føringer som bidrar til å hindre at areal for framtidig matproduksjon går ut av drift.

Klimafond med skattefordel.

For å stimulere til investeringer i klimavennlige løsninger, er det etablert betydelige økonomiske virkemidler i andre samfunnssektorer. Elektrifiseringen av bilparken i Norge er eksempel på at positive virkemidler gir resultater.

Mange investeringer i klima- og miljøtiltak øker ikke inntjeningen hos bonden. I årets jordbruksavtale settes det av 20 mill. kroner til Klimasmart landbruk. Økt rådgivingsarbeid vil i neste omgang øke etterspørselen etter å få finansiert tiltak. Det gir behov for å utvikle tilsvarende positive virkemidler for landbruket som for andre sektorer. Gjennom skattesystemet bidrar skogfondsordningen til lønnsomhet i skogbrukets langsiktige investeringer og at skogeieren prioriterer egne midler til investeringer. Ettersom tiltakene som kan finansieres i ordningen er klart definert, målrettes også det offentliges bidrag mot tiltakene.

Et investeringsfond for klimatiltak vil med et skatteelement tilsvarende skogfondsordningen gjøre det økonomisk mulig å gjennomføre ulike klimatiltak i jordbruket. Ordningen må utformes med lavest mulig administrative kostnader, samtidig som det offentliges kontrollbehov ivaretas. Selve avsetningen bør derfor gjennomføres som en regnskapsteknisk avsetning tilsvarende ordningen med gevinst- og tapskonto.

Norges Bondelag ber Stortingets næringskomité medvirke til at det i forbindelse med statsbudsjettet for 2019 etableres en fondsordning der bonden gis skattefordel ved klimainvesteringer.

Pelsdyr

I Jeløya-plattformen heter det at Regjeringen vil gjennomføre en styrt avvikling av pelsdyrnæringa. I kapittel 7.11.8 i proposisjonen framgår det at Statens forhandlingsutvalg under forhandlingene inviterte jordbruket til å komme med tilbakemelding om tiltak for omstilling i pelsdyrholdet og at Jordbrukets forhandlingsutvalg avviste dette på formelt grunnlag. Norges Bondelag vil understreke at det foreligger ingen Stortingsvedtak om å legge ned pelsdyrnæringa. Bare for litt over 1 år siden ga Stortinget pelsdyrnæringa fornyet tillit, men med krav om å gjennomføre dyrevelferdsmessige tiltak. Norges Bondelag ønsker ikke å forskuttere en mulig avvikling og avviste på denne bakgrunn en diskusjon om omstillingstiltak i jordbruksoppgjøret 2018.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Petter Bartnes

Per Skorge